

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 12

Fylke: Vestfold

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Ramnes

Emne: Gamal engkultúr

Bygdelag:

Oppskr. av: Andreas Rogvis

Gard:

(adresse):

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Olav Flaatten, f. 1882 på Lepsrud, sidan 1910 boud på Lufte og bankdirektør

SVAR

1. Det heiter eng. Utstøtt har det ikkje vore i Ramnes, det kan vere, iallfall ikkje i vanleg meining. Det var ødegårdene. Gjole kjend kan Lepsrudødegårdene. Dei heitte så, men låg under Dal i Lundrumsdal. Dei låg litt for seg sjølv inne i skogen og var nokko tunglente. Der var det slått, dei vart aldri vevst, det kan man kjenne. — Man kjemmer og rønningr. Det må vere to slag av dei: 1. verkeleg rønningr i skogen (Sjå Lem, Lem og Skogen svar.), 2. húsmanus- eller teuplasar. Det var nemleg hústøtt på fleire av dei, på ein av dei, Trøfteplassen, var der hús og. Men O.F. har aldri sett eit tøtt eller utstøtt på rønningr. Man kjenner og at det vart avla poteter i skogen, det må vere eit opphav til det andre slaget rønningr. — Mange av rønningene med hús på var brukte i hause tid og var blitt sjølstendige bruk med namnet Rønningen. Avne var medlagt. Rasse og skogløskene som det aldri hadde vore hús på, vart brukte til beite; man ikkje kjenne nokon slått der. — O.F. kan ikkje kjenne myrslått, men dei hadde dei slått litt elvekant. Når stov den og spreidd i gras. 4 grannesokna Nivestad gjekk elva myr i Sverige

På tangane var det dybke jord for det meste, men der sloa var stene hi å fløyne av, var det heite. Ordet skre v vanskeleg å definere. Det kan tyde både eit jordstykke og eng.

Det heite gjenglegg, men å legge.

Voll tyder grasmark heitt alment, men vert mest brukt om grasmark med naturleg gras eller der kjøpe frøet v gått ut.

vollhøy i motsetnad hi kløver- og timoteihøy o.l.

2. Det var ikkje mykje rydding ^{eller} rensking av kvist og stein. For Lepsrud kunne han ikkje hugse det, men på fjerde kaste sloa ofte opp ein del kvist og anna. Det måtte bort og vart berent rime på jorden. Tre lump gjerde og tekkte måtte og bort; dei vort tatt nær marka ved sida var pløggd og så berent på pløggsla.

Det heite å berenne kass (almens)

3. Det var ikkje råd mot more i enga. O.F. såg ei more harv på landbruksstulen, men brar neppe den harv vorte brukt i Rannes. Han kan ikkje hugse dei var serleg plagd av more heller på Lepsrud.

Det vart ikkje sådd grasfrø i bygging utan derrom gjenglegg vart mistakke eller derrom ein hadde komne ut for isbraud.

Det vart ikkje sådd ^{kjøpt} grasfrø på Lepsrud for i 1903, enda far var ein flink boude som fylgde godt med. Eldre brev til O.F. (sidan lensmann) gjekk det året på As og O.F. vart ferdig på landbruksstulen i 1904. Orifta vart i disse år lagt sterkt om med skiftebruk og betre reiskap, m.a. større plagar. Frøet kjøpte dei på Låne i Lem. I Gustre av for 1903 sådde dei kløverhaus med handa på Lepsrud. Dei sette av kløver til frø da. Dette vart ikkje gjort med timotei.

O.F. kjennur illur til at det + vorte sáðt lögnuð.

4. Fáu grófta mykji eða tilhöva den gangen. Man líkta með stein; dreusróyr varð íkkj brúkt fír eldri beru til O.F. oertok gáru í 1905. Þi flykta þi þi Túsk. Þer la faru steingróftu, men þi O.F. oertok í 1910, la þau dreusróyr. Þi þau frá Fredrikstad fír det mestu. Det má of þa vare brúkt þer til lúkingsmate- riale. O.F. hadde fíunne slíke undr grófting þá Túsk. Det var ei grúnnu gróft, materiale þer var grúnnu fjúsku som ein fingr eða sá. Gróftu sá íkkj gervat út.

Útning av eng í gervat tíð uljend.

5. Enga þer íkkj vortu gjóðla með naturlý gjóðel.

6. Felt lúrt

7. Det som sig frá utþúsa þeitr, dynggetrekken. Det + uljend at nokku þou ónsýn til den vóru þer þrasertu þúrt.

Den delen av jórðet som féttek dynggetrekken avr seg þeitr setúa, men det vort íkkj gjórt nokku fír í sprúa dynggetrekken utþou. Þer var íkkj þare av det góde. Þer gjórdi jórða fír fét sá det vort mykji lortgras þer; det mátt sláast tíðlegare. Nokku sers namn frá þúget frá Setúa þadde ein íkkj.

Det + íkkj þúrt at ein la ákrave þá þangor eða í þakku fír at det skúlle síga frá þi ned þá engu. Ápríle 1903-04 lág þoketákeru þá Lepsrud allþíð í þakku, men det var av andru grúnnu.

8. Felt lúrt.

9. Kan knápt þúga at engu þart þeitr om vóru, det mátt vera í þarð fírúnnu of vort rekna som fókastely.

Þer þarísku þeitr þi engu, men þi rekna det som

galt i beite førstearseg; Myrm krakke med 7
reit opp gras som ulla hadde rota seg.

10. Kulturbreitet river sega noho for beite, men 4
det godt gras ein skad, til dømes det siloslitt,
så vert sega beitt. Ein beiter i tiefelle førstearseg
og. Beiting av seg om hausten må vert aldri no-
hengig av høganger på beite.

11. Det vort sjeldan gjort.

12. Dei fleste hadde beite sitt så her at dei kunne ha
Myrm i vinterfjøret om natta. Det var sommar-
fjøs, men dei var ikkje mange. Dei var ofte byggt
i samband med ein utla (dye) på jordstykket
som låg litt langt inne (Sjå 19)
O.f. kjenner ikkje til hva som vart gjort med
gjødsla på sommarfjøs.

13-18 Ukjent

19 tra, et, traet, traene. Det var eit iungjivt
jordstykke som låg litt langt inne garden 9
husa 9 der det var skrin jord. Dei var endå i
brukt i 1880-90-åra. Der sådde dei havre med
10-12 års mellomrom og let det så gro at dei
beite det i havreavling. Dei vart aldri
gjødsla. Dei kunne vera oppdelt med gjerde, og
på traet kunne det aldri vera både havre 9
beite same året. På Lepsrud, som var på 300 mål,
var det for gammalt ounloy 100 mål i traet,
i haust tid 20-30. På Ramnes-sletta var det 9
mange.

Orda eller 4 ukjent, kortselt frå dei han har
sett i boken.

20. Det har ikkje vore seddrikt i Ramnes i haust
minne.

21. Ukjent.